

РЕШЕНИЕ

№ 106

гр. Велико Търново, 25.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети юли през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ИЛИЯНА ПОПОВА

Членове: ГАЛЯ МАРИНОВА
МАЯ ПЕЕВА

при участието на секретаря ИНА Д. СТОЯНОВА
като разгледа докладваното от МАЯ ПЕЕВА Въззивно гражданско дело № 20224000500196 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 260000 от 24.01.2022 г. по гр.д. № 663/2017 г. Окръжен съд Ловеч е осъдил Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество да заплати на Д. С. К. сумата от 12000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконни действия, бездействия и актове на ответника във връзка с приложението на ЗОПДИППД /отм./ - внасяне на искане за отнемане на имущество и налагане на обезпечения, търпани в периода 28.07.2010 г. – 17.06.2019 г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 17.06.2019 г. до окончателното ѝ изплащане, като е отхвърлен иска за разликата до пълния му предявен размер от 50000 лв., като неоснователен и недоказан. Присъдени са разноски.

С Решение № 260001 от 22.03.2022 г. по гр.д. № 663/2020 г. е допусната поправка на очевидна фактическа грешка в годината на образуване на производството, като същата да се чете 2020 г. вместо вписаната 2017 г.

Против постановеното решение е постъпила въззивна жалба от Д. С. К. в частта, в която е отхвърлен иска за горницата над 12000 лв. до пълния претендиран размер от 50000 лв., както и в частта за разноските. Наведени са доводи за неправилна оценъчна преценка относно причинените вреди и справедливия размер на дължимото обезщетение, като не е съобразил продължителността и интензитета на установените психични страдания. Ищецът е изживял страх от неоснователното отнемане на цялото му имущество, както и е изпитвал негативни опасения във връзка с издръжката на своето семейство и особено на двете си деца. Той е притежавал авторитет на сериозен бизнесмен и добро име в личната си и обществена среда, който е бил накърнен от това, че против него е образувано производство за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност. Установени са конкретните последици за физическото и психично здраве на ищеца, стремежът му към социална изолация и усамотяване, настъпилите промени в семейните му отношения. Счита, че размерът на присъденото обезщетение е определен декларативно и в противоречие на принципа за справедливо обезщетение на причинените вреди.

Моли съда да отмени решението в обжалваната част като неправилно и вместо него да постанови друго, с което бъде уважен изцяло предявеният иск, ведно със законната лихва върху присъдената сума, считано от 17.06.2019 г. до окончателното изплащане.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК въззиваемата страна не е депозирала отговор по тази жалба, но в съдебно заседание заявява, че оспорва същата.

Жалбата на ищеца се оспорва и от представител на Прокуратурата на Република България.

Против постановеното решение е постъпила въззивна жалба и от КПКОНПИ, като същото се обжалва в частта, с която е уважен предявеният срещу Комисията иск за заплащане на обезщетение в размер на 12000 лв., ведно със законната лихва, считано от 17.09.2019 г. до окончателното изплащане. Оспорва се извода на първостепенния съд за наличие на противоправно поведение, тъй като действията на Комисията във всеки един момент са били законосъобразни. Органите ѝ действат в условията на обвързана компетентност, т.е. при наличие на уведомление, изходящо от компетентния орган, те са длъжни да започнат проверка. Всички предвидени

в закона действия, обхващащи компетентността ѝ, са били извършени, като в нито един момент не е имало бездействие или неизпълнение на предвидени в закона задължения от страна на органите на Комисията. Извършена е законосъобразна проверка, като преди внасяне на искането за обезпечение Комисията е тълкувала закона и е преценила правнорелевантните факти по начин, който е счела за правилен и законосъобразен. Жалбоподателят счита, че не са доказани твърденията за причинени неимуществени вреди, вследствие на воденото производство. Не се установява категорична и непротиворечива връзка между действията на Комисията, твърденията за причинен стрес и възникване на заболяванията на ищеца. Не е съобразен стресът, причинен от воденото наказателно производство и как това се е отразило на здравословното състояние на К.. От мотивите на обжалваното решение не става ясно по какъв критерий решаващият състав е приел за справедлив размера на обезщетението от 12000 лв. По тези съображения определеният размер е счел за прекомерен.

Отправено е искане постановеното решение да се отмени в обжалваната част и вместо него се постанови друго, с което искът бъде отхвърлен изцяло като неоснователен и недоказан, евентуално ако се приеме той за основателен, да се намали размерът на присъденото обезщетение.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК насрещната страна е депозирала отговор по тази жалба, с който се заема становище за нейната неоснователност.

Отговор от представител на Прокуратурата на Република България не е постъпил, но в съдебно заседание се заема становище, че жалбата на КПКОНПИ е основателна.

Настоящият състав, като взе предвид наведените в жалбата оплаквания, становищата на страните и като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въззивните жалби са подадени в срок, от надлежни страни, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явяват процесуално допустими и следва да се разгледат по същество.

При извършване на проверката по чл. 269 ГПК настоящият състав констатира, че оспореното съдебно решение не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановено е от законен състав, в пределите на

правораздавателната власт на съда, в писмена форма, с разбираемо изложени аргументи, подписано от председателя на състава. При извършената служебна проверка въззивният съд констатира, че съдебното решение е допустимо в обжалваните части, поради което следва да пристъпи към решаване на спора по същество, съгласно чл. 271, ал. 1 ГПК.

Първоинстанционният съд е бил сезиран с искова молба от Д. С. К. против Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност за репарирание на неимуществени вреди, търпени вследствие на образуваното производство за гражданска конфискация на имущество на обща стойност 409487 лв., както и налагане на обезпечителни мерки по същото. Мотивираното искане е внесено в съда на 28.07.2010 г., за което е било образувано гр.д. № 353/2010 г. на Окръжен съд Ловеч, приключило с окончателно решение на ВКС от 17.06.2019 г., с което искането е изцяло отхвърлено. Производството е продължило 8 години и 11 месеца, за който неразумен срок ищецът е получил обезщетение по реда на Глава 3а ЗСВ. Незаконните актове и действия на ответника са причинили на ищеца сериозни непоправими и необратими негативни изживявания. Той изпаднал в постоянен и дълготраен психически стрес и срыв, особено тежко възприел наложените запори и възбрани върху свое и на членовете на семейството му /съпругата и двамата му сина/ движимо и недвижимо имущество. Затворил се в себе си, станал мълчалив, загрижен, занемарил външния си вид, станал напрегнат, раздразнителен. Нарушен бил сънят му. Постановеното първоначално решение на Окръжен съд Ловеч не го успокоило, тъй като последвали жалби от Комисията. Тревожността и напрежението все още не са го напуснали и след постановяване на окончателното решение на съда. Психиката му била травмирана и от изключително дългият срок, през който продължило производството по делото. Провеждани били множество съдебни заседания, като най-много те били в Ловешки окръжен съд и според ищеца това се дължало на процесуалното поведение на Комисията. Счита, че представителите на Комисията не са извършили задълбочен анализ на доказателствения материал и не са прецизирали своите действия по обжалване на отрицателните за тях съдебни актове. Изцяло се затруднила издръжката на семейството му, налагало се да взема парични суми в заем, които били необходими и за разноси по делото. Страхувал се да не загуби и единственото жилище, в

което живеел със съпругата си. Въз основа на силния и постоянен стрес се породили заболявания като хипертония и захарен диабет, които водели до системни и периодични хоспитализации, а впоследствие се превърнали и в хронични

Причинените вреди К. оценява на 50000 лв., която сума претендира, ведно със законната лихва от 17.06.2019 г. до окончателното изплащане

Писмен отговор не се съдържа в кориците на делото, но в съдебно заседание КПКОНПИ заема становище за неоснователност на иска, поради недоказаност на пряка причинна връзка между действията на Комисията и твърдяните неимуществени вреди.

С обжалваното решение първостепенният съд е приел, че са налице предпоставките за присъждане на обезщетение за причинени на ищеца неимуществени вреди, извършил е анализ на правно значимите към определяне размера на обезщетението факти, като е приел за справедлив размер на обезщетението сумата от 12000 лв., за която предявеният иск е уважен, ведно със законна лихва от 17.06.2019 г. до окончателното изплащане, а за разликата до 50000 лв. претенцията е отхвърлена.

Настоящият състав намира, че формираната и изложена в мотивите на решението на първоинстанционния съд фактическа обстановка е пълна, правилна и кореспондираща със събрания доказателствен материал.

Видно от Присъда № 28/19.11.2009 г. по НОХД № 410/2009 г. на Окръжен съд Ловеч Д. С. К. е признат за виновен за това, че през периода от 01.01.2005 г. до 31.03.2005 г., заедно с Б. И., като управляващи и представляващи „Каимекс“ ООД – в ликвидация, за да избегнат плащането на данъчни задължения в особено големи размери не подали годишна данъчна декларация за финансовата 2004 г. в ТДД Ловеч, като укритите задължения са в размер на 29484,51 лв. – престъпление по чл. 257, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 255, ал. 1 НК, за което на ищеца е наложено наказание лишаване от свобода 2 години, отложено с тригодишен изпитателен срок, и глоба в размер на 5000 лв., като същият е осъден да заплати солидарно с Ичев на МФ на РБ сумата 29484,51 лв., ведно със законна лихва върху сумата, считано от 30.05.2006 г. Присъдата е влязла в сила на 14.07.2010 г. с постановяването на Решение № 354/14.07.2010 г. по наказателно дело № 327/2010 г. на ВКС.

На 29.07.2010 г. Комисия за установяване на имущество, придобито

от престъпна дейност внася в Окръжен съд Ловеч мотивирано искане срещу Д. С. К., В. Г. Т. – К.а, Г. Д. С., М. Д. С., „Каимекс“ ООД – в ликвидация и „Товарни превози“ ЕООД – в ликвидация за отнемане в полза на държавата на имущество на обща стойност 409487 лв., както следва: от Д.К. – апартамент, находящ се в гр. Ловеч, 5 бр. автомобили, всички имущества собственост на Д.К. и В. К.а; от Д.К. – сума в размер на 247500 лв. и сума в размер на 17100 лв., представляващи получени суми от продажба на 2 бр. недвижими имоти; от Д.К. – отнемане на дружествени дялове, притежавани от него в капитала на „Каимекс“ ООД – в ликвидация и „ГП – Агро“ ООД – в ликвидация; от М. Д. С. – недвижим имот в м. Бабаковец в землището на гр. Ловеч; от Г. Д. С. – апартамент, находящ се в гр. Ловеч, ул. Цар Освободител, бл. Лале /на който адрес пребивават четиримата ответници физически лица/; от „Каимекс“ ООД – в ликвидация – 5 бр. превозни средства; от „Товарни превози“ ЕООД – в ликвидация, собственост на „Каимекс“ ООД – в ликвидация и от „Каимекс“ ООД – в ликвидация – 5 недвижими имота и 29 бр. превозни средства. Производството за гражданска конфискация е образувано по повод подадено уведомление от 13.07.2009 г. на Окръжна прокуратура Ловеч за образувано досъдебно производство № 176/2006 г. на ОД МВР Ловеч за престъпление по чл. 257, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 255, ал. 1 НК срещу Д.К.. Образувано е гр.д. № 535/2010 г. на Окръжен съд Ловеч.

Направено е особено искане за допускане на обезпечителни мерки чрез налагане на възбрана върху имуществото на „Товарни превози“ ЕООД – в ликвидация и „Каимекс“ ООД – в ликвидация и запор върху автомобилите на дружествата.

С Определение № 779/26.11.2009 г. по ч.гр.д. № 629/2009 г. на Окръжен съд Ловеч е допуснато обезпечение на бъдещия иск, който Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност възнамерява да предяви срещу Д.К., В. Т. – К.а, Г. Д. С.и и „Каимекс“ ООД чрез налагане на възбрана върху недвижим имот, собственост на Д.К. и В. Т. – К.а, находящ се в гр. Ловеч, ул. *****, върху недвижим имот, собственост на Г. Д. С., находящ се в гр. Ловеч, *****, запор върху 5 броя превозни средства, собственост на Д.К. и В. К.а, запор върху 5 бр. превозни средства, собственост на „Каимекс“ ООД, запор върху дружествените дялове, притежавани от Д.К. в капитала на „Каимекс“ ООД и „ГП-Агро“ ООД, запор върху всички банкови сметки, открити в банките в Република България с

титуляри Д. С. К. и В. Г. Т. – К.а.

С Определение № 532/02.08.2010 г. по образуваното гр.д. № 353/2010 г. на Окръжен съд Ловеч е допуснато обезпечение, чрез налагане на възбрана върху пет недвижими имота на „Товарни превози“ ЕООД и запор върху превозни средства на дружеството.

С Решение № 84/03.04.2015 г. по гр.д. № 353/2010 г. на Окръжен съд Ловеч предявените искове са отхвърлени. Прието е, че съпрузите са доказали наличие на законни източници на средства за придобиване на имуществото си, както и че не може да се установи връзка на престъпната дейност на проверяваното лице с придобиването на имуществото, чието отнемане се иска.

С Решение № 334/29.12.2015 г. по в.гр.д. № 249/2015 г. ВТАС е потвърдил горното решение.

С Решение № 213/06.02.2017 г. по гр.д. № 1611/2016 г. на ВКС решението на ВТАС е отменено и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав.

С Решение № 62/14.04.2018 г. по в.гр.д. № 237/2017 г. на ВТАС обжалваното първоинстанционно решение частично е отменено и е постановено отнемане на 4 бр. превозни средства, собственост на Д.К. и В. Т. – К.а, отнемане на сумата 235900 лв. и сумата 17100 лв., получени от продажба на два недвижими имота, както и сумата 11424,50 лв., получена от продажбата на три мотоциклета и едни лек автомобил. Постановено е отнемане на дружествените дялове на Д.К. от капитала на „ГП-Агро“ ООД – в ликвидация, а в останалите обжалвани части решението е потвърдено.

С Решение № 125/17.06.2019 г. по гр.д. № 3026/2018 г. на ВКС решението на ВТАС, с което е постановено отнемане, е отменено и исканията на КПКОНПИ за отнемане на незаконно придобито имущество са отхвърлени. Прието е, че не е установено наличие на връзка между престъпното деяние по чл. 3, ал. 1 ЗОПДИППД /отм./ и имуществото, чието отнемане се иска.

Св. Т. И. познава ищеца и съпругата му. Преди 5 – 6 години срещнал жена му и тя помолила свидетеля да разговаря със съпруга ѝ, тъй като той бил много отчаян, не можел да спи, само говорел за какво е работил толкова много, сега да няма нищо. Свидетелят разбрал, че Д. влизал в болница,

поради сърдечно притеснение, защото са му запорирани всичките сметки, къщи, апартаменти на децата и той се е притеснил. Знае, че два пъти е влизал в болница, заради сърцето. Преди бил весел, събирали се с приятели, а сега бил отслабнал, мълчалив, гледал в една точка. Свидетелят знае, че се издържал само с пенсията на бабата, защото са му запорирани сметките. Преди това бил жизнен, гледал пилета за угояване, гледал гъби, имал тракторче и си орял една нива за него. Сега не работи, всичко е запустяло, лозето станало на бурени.

Св. И. С. също познава ищеца от 1981 – 1982 г. Той бил един от първите, който направил професионална птицеферма в с. Горно Павликени. Свидетелят бил кметски наместник в селото и по тази причина е запознат с проблемите на ищеца с КПКОНПИ. Свидетелят връчвал съобщенията за заповест за напускане на имуществата, автомобили, заплати, залепял ги по Кметството, като имало съобщения и за сина му и за жена му В.. Първоначално ищецът реагирал остро и с определена доза злоба, впоследствие започнал да показва безразличие. Имало промяна в психическото му състояние. Бил работохолик, поддържал перфектна зеленчукова градина, после занемарил нещата. Д. споделял със свидетеля, че както вървят нещата, ще остане на пътя, че е много трудно да разчита на бабата на пенсията, защото всичко му е запорирано. През 2013 – 2014 г. съпругата на Д. дошла при свидетеля и казала, че нещата са много тежки. Д. е заразял всичко и само седи вкъщи, нямали дърва за отопление. Свидетелят знае, че многократно, след като изпаднал в тази видима депресия, получавал сърдечни пристъпи. В момента се стабилизирал.

По делото е разпитана и съпругата на ищеца – В. Т. – К.а. Тя разказва, че преди производството Д. бил различен човек – весел, общителен, с много приятели, които след това се отдръпнали. Изживели 10 трудни години – с нерви, болести, безпаричие, лоши отношения вкъщи, отчуждение между децата и ищеца. Забелязала коренна промяна в него – с дни мълчал, след това избухвал безпричинно. Нямали средства отникъде – цялото имущество било запорирано, включително и заплатата на свидетелката. Получил исхемична болест на сърцето, получавал паник атаки, дори стигнал до интензивно отделение за цяла седмица. Д. останал без работа и всякакви средства, а децата били студенти, отчаял се. Издържали се от пенсията на майката на свидетелката и финансовата помощ от сестра й. В момента се

чувства по-добре, гледа по-свежо на бъдещето.

Вещото лице по изготвената съдебно-психологична експертиза дава заключение, че в исторически план ищецът се очертава като личност с умерено към силно изразен позитивен социален резонанс и склонност към повишен самоконтрол, изразяващ се в добросъвестност, амбициозност, перфекционизъм, подреденост, усърдност, точност. Проявявал позитивно настроение, активност, подхождал решително в редица служебни и житейски ситуации, постигал висока продуктивност в различни дейности. Преживяваният стрес и психично напрежение, продължили дълъг период от време, довели до промяна в някои особености на неговата личност, изразяващи се в ниска самооценка и неудовлетвореност, той станал дистанциран, затворен и отчужден, тъжен, усещал липса на енергия. Чувствал се нещастен, дисфоричен, много предпазлив, несигурен в себе си, трудно вземал решения, губел интерес към случващото се около него. Бил склонен да заема подчинена позиция, липсвала му самоувереност и се затруднявал при справяне в социални ситуации. Това състояние вещото лице е установило със специализирани методики, подробно описани в заключението. В съдебно заседание вещото лице обяснява, че ищецът е социално ориентиран, ориентиран към постижения и резултати, и тази възможност му е отнета в последните години. Той не е могъл да се изявява в социален и професионален план, не е могъл да функционира. За да направи тези изводи вещото лице е съобrazilo възрастта на ищеца, когато е много по-трудно да започнеш отначало, както и продължителността на изживяванията. В годините увереността започва да изчезва и настъпва безразличие, отчаяние, примиреност. Вещото лице е констатирало, че след отпадане на този фактор, той започва да възстановява функционирането си, да планира, емоционалното му състояние върви към възстановяване, но не може да се прогнозира до каква степен може да се възстанови. Голяма част от депресивната симптоматика се дължат на променения му статус в обществото, според вещото лице.

По делото са приложени епикризи от болнични лечения на К., като медицинската информация в тях е анализирана от вещите лица по изслушаните съдебно медицински експертизи. Вещото лице ендокринолог установява наличие на захарен диабет тип 2, което представлява заболяване,

свързано с нарушение в обмяната на веществата. Давността на заболяването не може да бъде установена. От представената медицинска документация вещото лице е установило наличие на рискови фактори при ищеца за настъпването му – затлъстяване, артериална хипертония и дислипидемия. Колкото повече са наличните рискови фактори, толкова по-голяма е вероятността за отключване на такъв тип заболяване. Развитието на заболяването на първо място се обуславя от хранителните и двигателните навици, с назначаване на подходяща терапия. Стресът също може да бъде рисков фактор за развиване на захарен диабет, но при всеки индивид е специфично, поради което вещото лице не може да отговори със сигурност, че стресът е причината за отключване на заболяването.

От приложената медицинска документация се установяват сърдечни заболявания, анализирани от вещото лице кардиолог, както следва: артериална хипертония от 2012 г. и исхемична болест на сърцето – микроваскуларна болест от 2014 г. Като причини за възникване на артериалната хипертония /при ищеца тя е първична/ вещото лице сочи биологичните характеристики /пол, възраст/, генетично предразположение, фактори на средата, фамилна обремененост, наднормено тегло, прием на сол с храната, на алкохол, тютюнопушене, физическа активност, стрес. Стресът има отношение към нестабилността в стойностите на артериалното налягане и необходимостта от включване на повече медикаменти в коригирането му. Стресът при микроваскуларната исхемична болест е водещ етиологичен фактор, поради което е възможно нейното проявление да е свързано с натрупан стрес в посочения период, според вещото лице. Лечението на артериалната хипертония е постоянно, като се съблюдава режимът на живот и хранене. Прогнозата при болните с кардиален синдром „Х“, какъвто тип е исхемичната болест на сърцето при ищеца, е благоприятна. Прилага се комплексен подход за лечение – медикаменти, промяна в качеството на живота и лечение на рисковите фактори. В съдебно заседание вещото лице пояснява, че хипертонията е мултифакторно заболяване, поради което не може да е категоричен, че стресът е изиграл роля за появата му.

При тази фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Правната квалификация на предявения иск е чл. 2а ЗОДОВ,

предвиждащ отговорност на държавата за всички причинени вреди от действия или бездействия на органите и на длъжностните лица по ЗПКОНПИ. Предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата, визирани в този текст са противоправно поведение на органите и длъжностните лица по ЗОПДИППД, изразяващо се в незаконни действия или бездействия, или постановяване на незаконосъобразни актове, извършени при или по повод изпълнение на правомощията им, настъпила вреда за ищеца, и пряка причинно следствена връзка между противоправното поведение и вредата.

В конкретния случай е налице точно такава хипотеза, запълваща фактическия състав на цитираната норма на ЗОДОВ. Безспорно е установено започнала проверка срещу ищеца от КПКОНПИ, след приключването на която е внесено искане за отнемане от него, съпругата му, синовете му и дружелюбия, в които той е имал участие, на посочените имущества. Предявеният иск е отхвърлен, като основна причина за отхвърлянето му е, че не е установено наличие на връзка между престъпното деяние по чл. 3, ал. 1 ЗОПДИППД /отм./ и имуществото, чието отнемане се иска. Това обуславя противоправността в поведението на ответника, което е елемент от фактическия състав за пораждаване на правото на ищеца за обезвредата. Настоящият състав не споделя становището на КПКОНПИ, заявено във въззивната жалба, че действията на Комисията по образуване на производство за отнемане на имуществото на К., са съобразени със закона. Производството е било образувано по реда на ЗОПДИППД /отм./, чл. 21, ал. 1 от който предвижда, че органите на досъдебното производство уведомяват незабавно директорите на съответните териториални дирекции за всеки случай на започнало наказателно преследване за престъпление по чл. 3, ал. 1 ЗОПДИППД /отм./. В уведомлението се посочват лицето, срещу което е започнало наказателно преследване, престъплението и периодът на престъпна дейност, както и цялата информация за имуществото на лицето, с която те разполагат. Преди налагането на обезпечителните мерки се извършва проверка, събират се доказателства, за да се извърши преценка налице ли са предпоставките на чл. 3 ЗОПДИППД /отм./ лицето да е придобило имущество на значителна стойност, за което може да се направи основателно предположение, че е придобито от престъпна дейност. В случая искът на Комисията е бил отхвърлен, като неоснователен, с мотива, че не е установена връзка между престъплението, за което е осъден ищеца с влязла в сила

присъда, и придобиването на имуществото. Необоснованата преценка на Комисията, че е имало основание за образуване на производство пред съда, в това число допускането на обезпечение на искането, обуславя незаконосъобразността на действията ѝ, установена с влязло в сила съдебно решение, отричащо правото на Комисията да иска отнемане на имуществото на ищеца, от където възниква отговорността на КПКОНПИ за обезвреда на причинените на ищеца вреди. Ищецът не претендира вреди от извършването на проверка по изпратеното от окръжна прокуратура уведомление, а вредите се дирят за последващо предприетите действия по внасяне на искането за отнемане на имуществото и обезпечаването му, поради което възражението във въззивната жалба, че Комисията е обвързана в действията си от подаване на уведомление и е длъжна по закон да започне проверка, се явява неотносимо.

Вредите за ищеца в случая се изразяват в преживените негативни емоции и страдания по повод започналото и продължило във времето производство, емоционални терзания на личността, изживяване на постоянен и дълготраен стрес. Вредите на общо основание и съобразно принципа, приложим при ангажиране на деликтната отговорност, трябва да са реално настъпили, а не да са предполагаеми, хипотетични негативни изживявания. С оглед естеството на вредите, същите следва да се докажат, като се установят конкретните външни проявления на изпитваните страдания, поведение на лицето и отношение към околната среда, и се съпоставят те с поведението му преди вредоносните действия.

В конкретния случай съдът приема, че К. е изпитал емоционален дискомфорт, което се установява от разпита на свидетелите и заключението на вещното лице по изслушаната съдебно психологическа експертиза – същото е констатирало промяна в характера на ищеца от жизнен, активен, решителен, силно социално ангажиран човек в дистанциран, отчужден, предпазлив, несигурен в себе си, неуверен при справяне в социални ситуации.

Тези негативни изживявания са пряка и непосредствена последица от образуваното срещу него производство – чл. 2а ЗОДОВ. Принципът на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи за предоставяне на ефективно средство за защита /чл. 13, съгласно който всеки, чиито права и свободи са нарушени, трябва да разполага с ефикасни

вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция, дори нарушението да се извършено от лица, действащи в качеството си на представители на официалните власти/, е доразвит и в Конституцията /чл. 7/ и в специалния закон – ЗОДОВ. Елементите от фактическия състав на деликта в конкретния случай, ангажиращ пораждаването на отговорността на държавата, са установени и доказани, което обуславя основателността на иска за заплащане на неимуществени вреди.

При така очертаните конкретно настъпили вреди, гражданския съд следва да определи обезщетяването им /доколкото изобщо субективните изживявания подлежат на парично остойностяване/, съобразявайки се с всички установени факти по делото и съобразно чл. 52 ЗЗД. При определянето на размера на обезщетението принципно се изследват и обсъждат редица обстоятелства, като например причината за образуваното производство, продължителността му, тежестта на наложените спрямо ищеца обезпечителни мерки, отражението на воденото производство върху психическото и физическо здраве на лицето, личността на ищеца, с оглед степента на засягане на душевния му комфорт в следствие на производството. Освен тези фактори, следва да се отчетат още като база за определяне на справедливото парично обезщетяване и стандарта на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, тъй като размерът на обезщетението не може да бъде източник на обогатяване на пострадалия. От значение е и създадения от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи.

Обсъждайки тези критерии през призмата на конкретния казус следва да се отчетат следните фактори, имащи отношение към определяне справедливия размер на обезщетението: продължителността на воденото производство от образуването на гражданското дело до постановяване на окончателното решение по случая, е била почти девет години, като през цялото време са били наложени обезпечителни мерки чрез възбрана на имотите на К., съпругата му и синовете му, запори върху движимите вещи и банковите сметки. Обезпечителните мерки са засегнали на практика цялото имущество на семейството, както и на дружествата, в които ищецът е имал участие, с което той е бил лишен от средства за съществуване, силните му финансови затруднения са били възприети и от двамата безпристрастни свидетели, и са описани и от съпругата му, също разпитана като свидетел.

Ищецът е изпитвал страх и отчаяние, че имуществото, за което цял живот се е трудил, може да му бъде отнето, като следва да се съобрази, че претендираното за отнемане имущество е на значителна стойност. Вследствие на продължителния стрес са настъпили промени в характера му, тъй като преди той бил социално ориентиран, ориентиран към постижения и резултати, активен индивид, който след отнемането на тези възможности и промяна в социалното му функциониране през продължителен период от време, се е сринал, увереността му постепенно е изчезнала и е настъпило безразличие, отчаяние, примирение /заклучението на вещото лице психолог, подкрепено с показанията на разпитаните свидетели/. Тук следва да се съобрази и възрастта на К., към момента на влизане в сила на решението за отхвърляне на искането на Комисията, когато стресовият фактор е отпаднал, той е на 67 години, която възраст предполага по-трудно преодоляване на негативните изживявания. Изпитвания стрес и притеснения са дали отражения върху физическите дейности на ищеца – той не можел да спи, занемарил изпълнението на обичайните си занимания, мълчал с дни, или избухвал безпричинно.

Настоящият състав не приема, че като пряка и непосредствена последица от воденото производство и изпитвания стрес са се породили заболявания като захарен диабет и хипертония. В тази връзка и вещото лице ендокринолог, и вещото лице кардиолог са категорични, че стресът може да бъде рисков фактор за тези заболявания, но не е единствен и съществен такъв, и при наличие на данни и за други рискови фактори при него, не може да се обоснове извод за причинна връзка между воденото производство и диагностицираните заболявания. Настоящият състав счита, че не следва да обсъжда наличието на причинна връзка между диагностицираната микроваскуларна исхемична болест на сърцето и воденото производство, тъй като ищецът не се позовава на такова увреждане в исковата молба. Дори да се приеме, че това заболяване следва да бъде включено при оценяване на обезщетението за неимуществени вреди, то и по отношение на него не е доказана пряката причинно – следствена връзка между получаването му и воденото производство, тъй като вещото лице кардиолог изброява различни фактори за получаването му, измежду които стресът е водещ, но на база на това прави извода, че е възможно проявлението на заболяването да е свързано с натрупания стрес, т.е. причинната връзка е вероятна и не може да бъде

приета като сигурна, пряка и закономерна в конкретния случай.

От друга страна, следва да се съобрази и обстоятелството, че производството за гражданска конфискация е образувано и е пряка последица от образуваното срещу ищеца наказателно преследване, по което впоследствие е постановена и осъдителна присъда. Няма данни за медийна или широка обществена разгласа, няма данни за промяна в отношението на околните към ищеца, което се установява от разпитаните свидетели, същият е срещнал подкрепа от семейството си. Първоначално постановяваните решения са отхвърлителни, с което степента на стресово преживявания не може да се счете за толкова висока, колкото би била при уважаване на предявения иск на първа инстанция. Тук следва да се съобрази още, че по въпроса, който е съществен за постановяване на решение за отхвърляне на искането, е имало противоречива практика, уеднаквена с постановяването на ТР 7/30.06.2014 г. на ОСГК на ВКС. При определяне размера на обезщетението следва да се отчете, че вещото лице по изготвената съдебно психологическа експертиза е приело наличие на благоприятна тенденция в психологическото състояние на К. – той постепенно е започнал да възвръща социалното си функциониране и да възстановява емоционалното си състояние.

При тези констатации на съда, предвид всички релевантни обстоятелства по делото, както и с оглед създадения от съдебната практика ориентир по аналогични казуси, настоящият състав приема, че обезщетение в размер на 12000 лв. би било справедливо и достатъчно да обезщети неимуществените вреди, причинени на ищеца. Обезщетение в по-голям размер не следва да се присъжда, тъй като не се доказва причинно – следствена връзка между противоправно воденото производство по реда на ЗОПДИППД /отм./ и заболяванията на ищеца. Освен това, следва да се съобрази, че ищецът е получил обезщетение по реда на глава 3а от ЗСВ за неразумния срок на съдебното производство /обстоятелство, признато в исковата молба/, поради което продължителността на съдебното производство, извършваните в него процесуални действия и поведение на страните по него, не следва да бъдат обсъждани и съобразявани при определяне на размера на настоящото обезщетение. Не се доказва твърдението на ищеца, че и понастоящем тревожността и напрежението не са го напуснали, същият се възстановява успешно в психологически план, което е потвърдено и от вещото лице

психолог, и от разпитаните свидетели. Не се установи негативна промяна в семейните му отношения, напротив – съпругата му го е подкрепяла през цялото време, видно от показанията на разпитаните свидетели, проявявала е разбиране и загриженост. Няма промяна в отношението и на околните към него в резултат на производството, разпитаните свидетели са му помагали, успокоявали са го, опитвали са се да му дават кураж /св.Стоянов/.

Не следва да бъде съобразено съображението във въззивната жалба на КПКОНПИ, че не е взет предвид стресът от воденото наказателно производство и отразяването му върху психиката на К.. Наказателното производство е приключило с окончателен акт на 14.07.2010 г., след което е внесено искането в съда от КПКОНПИ за отнемане на незаконно придобито имущество, а и появилите се проблеми в характера на ищеца са били свързани основно с финансовите му затруднения и промяната в социалното му функциониране.

С оглед приетото от настоящия състав, че обезщетение в размер на 12000 лв. би било справедливо и достатъчно да обезщети неимуществените вреди, причинени на ищеца, до каквито изводи е достигнал и първостепенния съд, обжалваното решение се явява правилно и съответно на материалния закон, последица от което е потвърждаването му.

При този изход на спора, всяка от страните следва да понесе направените от нея разноски.

Водим от горното и на основание чл. 271, ал. 1 ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260000/24.01.2022 г. по гр.д. № 663/2020 г. на Окръжен съд Ловеч.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____